

Nr 31

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om vidgade möjligheter till förlust- och resultatutjämning vid beskattningen.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 291 av herr *Ewerlöf m. fl.* och II: 239 av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte

1) antaga följande

Förslag

till

förordning om rätt till förlustutjämning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag och sparbank må, i enlighet med vad i denna förordning sägs, vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag för underskott, som vid tidigare års taxering till sådan skatt icke kunnat utnyttjas.

Sådan rätt tillkommer ock under i 4 § angivna förutsättningar fysisk person, som i nämnda författningsrum avses.

2 §.

Avdrag för underskott som i 1 § sägs må åtnjutas med belopp, varmed summan av de enligt förordningen om statlig inkomstskatt för visst beskattningsår fastställda avdragen för underskott å skattskyldigs olika förvärvskällor överstiger sammanlagda beloppet av de enligt nämnda förordning för samma beskattningsår beräknade inkomsterna av olika förvärvskällor.

Det åligger beskattningsnämnd som har att pröva den skattskyldiges taxering till statlig inkomstskatt att på av honom framställt yrkande fastställa det belopp, som enligt ovan må utnyttjas för förlustutjämning (förlustavdrag).

3 §.

Skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, äger utnyttja detta avdrag sist vid taxering avseende lionde beskattningsåret efter det beskatt-

ningsår för vilket avdraget fastställdes. Hinder möter ej för skattskyldig, som avses i 1 § första stycket, att fördela förlustavdraget på två eller flera beskattningsår inom nyss angiven tidsperiod.

Förlustavdrag skall för sådan skattskyldig göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, sedan i förekommande fall avdrag gjorts för under beskattningsåret uppkommet underskott å förvärvskälla.

Ägas eller innehavas på därmed jämförligt sätt — direkt eller genom förmedling av juridisk person — aktierna i aktiebolag eller andelarna i ekonomisk förening till huvudsaklig del av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer, må förlustavdrag, som för bolaget eller föreningen blivit fastställt, icke medgivas i vad det belöper å tid, varunder aktierna eller andelarna till huvudsaklig del innehafts av andra delägare än under det beskattningsår, för vilket förlustutjämnning yrkats, därest förändringarna i innehavet icke väsentligen skett på grund av arv eller testamente. Om skattskyldig, som genom eget eller anhörigs innehav av aktier eller andelar i bolag eller förening har ett avgörande inflytande i bolaget eller föreningen, tillgodofört sig lön eller annan förmån av bolaget eller föreningen till sådant belopp, att förlust uppkommit, må ock avdrag enligt denna förordning för sådan förlust vägras eller jämkas enligt vad som skäligen finnes.

4 §.

Fysisk person, vilken såväl under det beskattningsår då förlusten uppstått och det beskattningsår, för vilket avdrag för denna förlust må av honom enligt denna förordning utnyttjas, som under samtliga mellanliggande beskattningsår jämlikt bokföringslagen den 31 maj 1929 varit skyldig föra däri föreskrivna handelsböcker, avseende den rörelse vari förlusten uppstått, och vilken på nöjaktigt sätt fullgjort denna skyldighet, må för förlustutjämnning utnyttja förlust å sådan av honom bedriven rörelse, som omförmäles i 27 § kommunalskattelagen. Jämväl fysisk person, vilken under tid som ovan nämnts tillförlitligen redovisat inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, må för sådant ändamål utnyttja honom åsamkad förlust å jordbruksfastigheten.

Oavsett huruvida sådan bokföringsskyldighet som ovan sagts ålegat skattskyldig, vilken i egenskap av delägare i handelsbolag eller kommanditbolag på grund av underskott å bolagets verksamhet åsamkats förlust, må sådan förlust av honom utnyttjas för förlustutjämnning under förutsättning, att han under tid, som i första stycket i fråga om bokföringsskyldighet föreskrives, oavbrutet varit delägare i bolaget samt att detta under samma tid nöjaktigt fullgjort sin bokföringsskyldighet.

5 §.

Fysisk person äger utnyttja förlustavdrag vid taxering för det beskattningsår, som infaller närmast efter det, varunder förlusten uppstått och varunder han enligt avlämnad allmän självdeklaration åtnjutit inkomst till

sådant belopp, att förlustavdraget i enlighet med vad nedan sägs till någon del kan utnyttjas. I den mån avdraget ej enligt de i deklarationen lämnade uppgifterna vid nämnda taxering kunnat utnyttjas, må det tillgodoföras den skattskyldige vid närmast därpå följande taxeringar, intill dess förlusten blivit i sin helhet utnyttjad. Har förlust uppstått under mer än ett beskattningsår, skall tidigare uppkommen förlust utnyttjas före senare förlust. Förlustavdraget må dock i intet fall göras senare än vid den taxering, som avser tionde beskattningsåret efter det, för vilket avdraget fastställdes.

Förlustavdrag skall såvitt angår fysisk person anses utnyttjat i den mån avdrag kunnat ske från det belopp som enligt självdeklarationen skulle ha utgjort till statlig inkomstskatt taxerad inkomst.

För fysisk person skall förlustavdraget göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges vid taxeringen fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskat med avdrag som må hava medgivits jämlikt 4 § förordningen om statlig inkomstskatt. Återstoden utgör för sådan skattskyldig *taxerad inkomst* och skall på sätt i 5 § samma förordning sägs utföras i fulla tiotal kronor.

Avlider skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, må för det beskattningsår, då dödsfallet inträffade, samt för de två närmast därefter infallande beskattningsåren förlustavdrag eller del därav, som den avlidne icke kunnat utnyttja, under iakttagande av bestämmelserna i denna förordning i stället utnyttjas av dödsboet.

6 §.

Yrkande som i 2 § andra stycket sägs skall framställas i den skattskyldiges till ledning för taxering för det beskattningsår, till vilket underskottet hänför sig, avgivna deklaration eller vid denna fogad handling, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

Innefattar beslut av prövningsnämnden eller utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten sådan ändring av inkomstberäkningen för skattskyldig att förlustavdrag må beräknas eller att redan fastställt sådant bör till beloppet ändras, äger den skattskyldige att inom sex månader från det han av beslutet eller utslaget erhöll del hos prövningsnämnden framställa härav föranlett yrkande. Rätt som nu sagts tillkommer jämväl taxeringsintendenten, dock att den tid, inom vilken yrkande skall framställas, i sist angivet fall skall räknas från det beslutet eller utslaget i fråga meddelades.

7 §.

Skattskyldig, som vid taxering för visst beskattningsår önskar helt eller delvis utnyttja fastställt förlustavdrag, har att i självdeklarationen för beskattningsåret härom framställa yrkande, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

8 §.

Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning för fastställande av förlustavdrag, lämnat oriktigt meddelande och har därav

föranletts att förlustavdraget fastställts till för högt belopp, må sist vid taxeringen för det femte beskattningsåret efter det för vilket avdraget fastställdes detta bestämmas till sitt rätta belopp. Har det till för högt belopp fastställda förlustavdraget utnyttjats vid taxering, må rättelse i denna taxering ske genom eftertaxering, som skall hava verkställts sist vid taxeringen för det femte beskattningsåret efter det för vilket förlustavdraget fastställdes.

9 §.

Det åligger taxeringsnämnd, som prövat framställt yrkande om fastställande av förlustavdrag, att härom göra anteckning i nämndens protokoll och om sitt beslut lämna den skattskyldige underrättelse på sätt och inom tid som i 90 § 2 mom. taxeringsförordningen sägs. Har taxeringsnämnd medgivit skattskyldig rätt att utnyttja förlustavdrag, skall anteckning härom verkställas i protokollet.

10 §.

Beträffande klagan över beslut av beskattningsnämnd eller utslag av kammarrätten i fråga rörande fastställande av förlustavdrag eller utnyttjande av sådant avdrag skall vad i taxeringsförordningen sägs angående fullföljd av talan äga motsvarande tillämpning.

Även vad i övrigt i nämnda förordning stadgas skall i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet.

11 §.

Med ledning av taxeringsnämndens protokoll samt beslut av prövningsnämnden och utslag av Kungl. Maj:t och kammarrätten skall hos länsstyrelsen föras anteckningar över skattskyldiga för vilka förlustavdrag fastställts, därvid tillika skall antecknas när sådant avdrag utnyttjats vid taxeringen.

12 §.

För tillämpningen av denna förordning erforderliga föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1957.

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte efter den utredning som härför kan vara behövlig, för 1957 års riksdag framlägga förslag rörande permanenta regler dels för förlustutjämnning vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet, som deklarereras enligt den s. k. kontantprincipen, dels för s. k. öppen resultatutjämnning vid beräkning av inkomst av rörelse och av inkomst av jordbruksfastighet»;

II) de likalydande motionerna I: 293 av herr Ohlson *m. fl.* och II: 224 av herr Ohlin *m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen måtte besluta

1) antaga följande

»Förslag

till

förordning om rätt till förlustutjämning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Finnes vid taxering av aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbank, att viss förvärvskälla visar underskott och kan avdrag för detta underskott ej göras från inkomster av andra förvärvskällor, må avdrag i stället verkställas vid senare taxering till statlig inkomstskatt i enlighet med vad i denna förordning sägs.

Vad sålunda är stadgat skall ock gälla, då vid taxering av fysisk person, som i 4 § avses, sådant underskott finnes föreligga som i samma författningsrum angives.

2 §.

Avdrag för underskott som i 1 § sägs må åtnjutas med belopp, varmed summan av de enligt förordningen om statlig inkomstskatt för visst beskattningsår fastställda avdragen för underskott å skattskyldigs olika förvärvskällor överstiger sammanlagda beloppet av de enligt nämnda förordning för samma beskattningsår beräknade inkomsterna av olika förvärvskällor.

Det åligger beskattningsnämnd som har att pröva den skattskyldiges taxering till statlig inkomstskatt att på av honom framställt yrkande fastställa det belopp, som enligt ovan må utnyttjas för förlustutjämning (förlustavdrag). Därvid skall beaktas att, såvitt angår fysiska personer, allenast underskott å förvärvskälla som omförmäles i 4 § må på dylikt sätt utnyttjas.

3 §.

I 1 § första stycket avsedd skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, äger utnyttja detta avdrag sist vid taxering avseende tionde beskattningsåret efter det beskattningsår, för vilket avdraget fastställdes. Hinder möter ej för sådan skattskyldig att fördela förlustavdraget på två eller flera beskattningsår inom nyss angiven tidsperiod.

Förlustavdrag skall för skattskyldig, som avses i 1 § första stycket, göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor sedan i förekommande fall enligt 4 § förordningen om statlig inkomstskatt medgivna avdrag verkställts.

Har förlustavdrag enligt 2 § fastställts för aktiebolag eller ekonomisk förening, däri aktierna eller andelarna till huvudsaklig del ägdes eller på därmed jämförligt sätt innehades — direkt eller genom förmedling av juridisk person — av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer, må förlustavdraget ej utnyttjas under beskattningsår, varunder aktierna eller andelarna till huvudsaklig del innehafts av andra delägare, därest förändringarna i innehavet icke väsentligen skett på grund av arv eller testamente. Om skattskyldig, som genom eget eller anhörigs innehav av aktier eller andelar i bolag eller förening har ett avgörande inflytande i bolaget eller föreningen, tillgodofört sig lön eller annan förmån av bolaget eller föreningen till sådant belopp, att förlust uppkommit eller ökats, må ock avdrag enligt denna förordning för sådan förlust vägras eller jämkas enligt vad som skäligen finnes.

4 §.

Fysisk person må för förlustutjämning utnyttja förlust å sådan av honom bedriven rörelse, som omförmäles i 27 § kommunalskattelagen, under förutsättning att han såväl under det beskattningsår, då förlusten uppstått, och det beskattningsår, för vilket avdrag för denna förlust enligt vad i 5 § sägs av honom utnyttjas, som under samtliga mellanliggande beskattningsår jämlikt bokföringslagen den 31 maj 1929 varit skyldig föra däri föreskrivna handelsböcker, avseende den rörelse vari förlusten uppstått, samt att han på nöjaktigt sätt fullgjort denna skyldighet. Jämväl fysisk person, vilken under tid som ovan nämnts tillförlitligen redovisat inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, må för sådant ändamål utnyttja honom åsamkad förlust å jordbruksfastigheten.

Oavsett huruvida sådan bokföringsskyldighet som ovan sagts ålegat skattskyldig, vilken i egenskap av delägare i handelsbolag eller kommanditbolag på grund av underskott å bolagets verksamhet åsamkats förlust, må sådan förlust av honom utnyttjas för förlustutjämning under förutsättning, att han under tid, som i första stycket i fråga om bokföringsskyldighet föreskrives, oavbrutet varit delägare i bolaget samt att detta under samma tid nöjaktigt fullgjort sin bokföringsskyldighet.

5 §.

Fysisk person äger utnyttja förlustavdrag vid taxering för det beskattningsår, som infaller närmast efter det, varunder förlusten uppstått och varunder han enligt avlämnad allmän självdeklaration åtnjutit inkomst till sådant belopp, att förlustavdraget i enlighet med vad nedan sägs till någon del kan utnyttjas. I den mån avdraget ej enligt de i deklarationen lämnade uppgifterna vid nämnda taxering kunnat utnyttjas, må det tillgodoföras den skattskyldige vid närmast därpå följande taxeringar, intill dess förlusten blivit i sin helhet utnyttjad. Har förlust uppstått under mer än ett beskattningsår, skall tidigare uppkommen förlust utnyttjas före senare förlust. Förlustavdraget må dock i intet fall göras senare än vid den taxering, som avser tionde beskattningsåret efter det, för vilket avdraget fastställdes.

Förlustavdrag skall, såvitt angår fysisk person, anses utnyttjat i den mån avdrag kunnat ske från det belopp som enligt självdeklarationen skulle ha utgjort till statlig inkomstskatt taxerad inkomst.

För fysisk person skall förlustavdraget göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges vid taxeringen fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskat med avdrag som må hava medgivits jämlikt 4 § förordningen om statlig inkomstskatt. Återstoden utgör för sådan skattskyldig *taxerad inkomst* och skall på sätt i 5 § samma förordning sägs utföras i fulla tiotal kronor.

Avlider skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, må för det beskattningsår, då dödsfallet inträffade, samt för de två närmast därefter infallande beskattningsåren förlustavdrag eller del därav, som den avlidne icke kunnat utnyttja, under iakttagande av bestämmelserna i denna förordning i stället utnyttjas av dödsboet.

6 §.

Yrkande som i 2 § andra stycket sägs skall framställas i den skattskyldiges till ledning för taxering för det beskattningsår, till vilket underskottet hänför sig, avgivna deklaration eller vid denna fogad handling, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

Innefattar beslut av prövningsnämnden eller utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten sådan ändring av inkomstberäkningen för skattskyldig att förlustavdrag må beräknas eller att redan fastställt sådant bör till beloppet ändras, äger den skattskyldige att inom sex månader från det han av beslutet eller utslaget erhöi del hos prövningsnämnden framställa härav föranlett yrkande. Rätt som nu sagts tillkommer jämväl taxeringsintendenten, dock att den tid, inom vilken yrkande skall framställas, i sist angivet fall skall räknas från det beslutet eller utslaget i fråga meddelades.

7 §.

Skattskyldig, som vid taxering för visst beskattningsår önskar helt eller delvis utnyttja fastställt förlustavdrag, har att i självdeklarationen för beskattningsåret härom framställa yrkande, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

8 §.

Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning för fastställande av förlustavdrag, lämnat oriktigt meddelande och har därav föranletts att förlustavdraget fastställts till för högt belopp, må sist vid taxering för det femte beskattningsåret efter det för vilket avdraget fastställdes detta bestämmas till sitt rätta belopp. Har det till för högt belopp fastställda förlustavdraget utnyttjats vid taxering, må rättelse i denna taxering ske genom eftertaxering som skall hava verkställts sist vid taxeringen för det femte beskattningsåret efter det för vilket förlustavdraget fastställdes.

9 §.

Det åligger taxeringsnämnd, som prövat framställt yrkande om fastställande av förlustavdrag, att härom göra anteckning i nämndens protokoll och om sitt beslut lämna den skattskyldige underrättelse på sätt och inom tid som i 90 § 2 mom. taxeringsförordningen sägs. Har taxeringsnämnd medgivit skattskyldig rätt att utnyttja förlustavdrag, skall anteckning härom verkställas i protokollet.

10 §.

Beträffande klagan över beslut av beskattningsnämnd eller utslag av kammarrätten i fråga rörande fastställande av förlustavdrag eller utnyttjande av sådant avdrag skall vad i taxeringsförordningen sägs angående fullföljd av talan äga motsvarande tillämpning.

Även vad i övrigt i nämnda förordning stadgas skall i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet.

11 §.

Med ledning av taxeringsnämndens protokoll samt beslut av prövningsnämnden och utslag av Kungl. Maj:t och kammarrätten skola hos länsstyrelsen föras anteckningar över skattskyldiga för vilka förlustavdrag fastställts, därvid tillika skall antecknas när sådant avdrag utnyttjats vid taxeringen.

12 §.

För tillämpningen av denna förordning erforderliga föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1957.»

2) antaga följande

»Förslag

till

förrordning om ändring av förrordningen den 26 juli 1947 om
statlig inkomstskatt (nr 576)

Härigenom förrordnas, att 5 § förrordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt (nr 576) skall erhålla följande ändrade lydelse.

5 §.

Sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, minskat i förekommande fall med avdrag som i 4 § omförmälas samt med förlustavdrag enligt förrordningen om rätt till förlustutjämnning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt, utgör *taxerad inkomst*, vilken utföres i fulla tiotal kronor, så att överskjutande belopp som ej uppgår till fullt tiotal kronor bortfaller.

Denna förrordning träder i kraft den 1 januari 1957.»

3) »att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning om permanenta regler för s. k. öppen resultatutjämnning vid beräkning av inkomst av rörelse och inkomst av jordbruksfastighet»; ävensom

III) de likalydande motionerna I: 300 av herr *Sigfrid Larsson m. fl.* samt II: 222 av herrar *Hansson* i Önnarp och *Hansson* i Skegrie, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning rörande införande av öppen resultatutjämnning vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet och rörelse, så att förslag i avseenden, som angivits i motionerna, kan föreläggas redan årets riksdag eller senast 1957 års riksdag.

De likalydande motionerna I: 293 och II: 224 innehåller utöver ovan återgivna yrkanden, vilka utskottet behandlar i nu förevarande sammanhang, jämväl yrkanden i ett flertal andra hänseenden. Sistnämnda yrkanden upptages av utskottet till behandling i andra sammanhang.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena — i de delar motionerna blir föremål för behandling i detta betänkande — får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 291, II: 222 och II: 224.

Enligt 20 § kommunalskattelagen skall vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla från samtliga ur densamma under beskattningsåret härflutna intäkter i penningar eller penningars värde avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. Detsamma gäller även vid taxeringen enligt förrordningen om statlig inkomstskatt.

Därest vid beräkning enligt kommunalskattelagen av skattskyldigs inkomst från särskild förvärvskälla uppkommer underskott, får jämlikt 46 § nämnda lag sådant underskott, i den mån detsamma med tillämpning av i sagda lag meddelade bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till en kommun, avräknas å sådan den skattskyldiges inkomst, som skall beskattas i samma kommun. Avdrag är dock ej medgivet för bland annat underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, för underskott å fastighet och rörelse i utlandet eller för underskott, som uppstått därigenom, att i 45 § omförmålt procentavdrag för fastighet överstigit nettointäkten av förvärvskällan.

Jämlikt 4 § statsskatteförordningen får från sammanlagda beloppet av skattskyldigs inkomster från olika förvärvskällor avdrag ske för underskott, som uppkommit vid beräkning av skattskyldigs inkomst från annan förvärvskälla än fastighet och rörelse i utlandet, dock att bland annat underskott å förvärvskälla, som utgöres av icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, må avdragas endast om och i den mån den skattskyldiges inkomst från annan sådan förvärvskälla därtill förslår.

Gällande bestämmelser medger icke rätt att vid inkomsttaxeringen avdraga skattemässigt redovisat underskott, som uppkommit under annat beskattningsår än det taxeringen avser.

I vissa fall har emellertid avsteg gjorts från den i 20 § kommunalskattelagen angivna principen att till beskattning för en viss tidsperiod — beskattningsåret — upptages på perioden belöpande intäkter efter avdrag för på samma tidsperiod belöpande omkostnader. Rörelseidkare — och i någon mån även jordbrukare — har nämligen möjlighet att genom att vidtaga s. k. vinstreglerande dispositioner åstadkomma utjämning av skattemässiga vinster och förluster. Bestämmelserna om avskrivning, varulagervärdering, avsättning till pensions- och personalstiftelser samt till investeringsfonder möjliggör således en viss resultatutjämning mellan olika beskattningsår. Rätten att omlägga räkenskapsår kan även användas i detta syfte. Dessutom innefattar reglerna om insättning av medel å skogskonto och om ackumulerad inkomst en viss möjlighet att utjämna vinster och förluster.

Frågan om rätt till förlustutjämning har tidigare i olika sammanhang varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Sålunda beslöt 1940 års riksdag på hemställan av samma års bevillningsutskott i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av spörsmålet om rätt att från vinst i viss förvärvskälla avdraga tidigare års förlust i samma förvärvskälla vid inkomsttaxeringen.

Riksdagsskrivelsen upptogs till behandling av 1944 års allmänna skattekommitté, som emellertid i syfte att lösa de för det dåvarande mest trängande spörsmålen begränsade sin uppgift till att framlägga förslag om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst. Bestämmelser om sådan skatteberäkning antogs sedermera av 1951 års riksdag.

Då ifrågavarande riksdagsskrivelse inte ansetts slutbehandlad genom

skattekommitténs förslag, har densamma överlämnats till 1950 års skattelagsakkunniga för att tagas i övervägande vid fullgörandet av deras uppdrag.

Vid 1954 års riksdag framfördes i väckta motioner yrkande om utredning och förslag i syfte att åstadkomma bättre möjligheter till resultatutjämning särskilt beträffande inkomst av rörelse. Samma års bevillningsutskott erinrade i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 35 därom, att sedan riksdagen genom förenämnda skrivelse hemställt om utredning i ämnet de huvudsakliga olägenheterna av beskattningens progressivitet torde ha undanröjts genom bl. a. bestämmelserna om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst samt om insättning av medel å skogskonto. Utskottet ansåg det emellertid alltjämt vara av vikt, att en mera allsidig prövning av möjligheterna till resultatutjämning kom till stånd. Utskottet tillade, att det syntes utskottet uppenbart att det förevarande spørsmålet inte kunde fullt bedömas utan kännedom om det förslag till ändrade regler för avskrivning å inventarier, lagervärdering och avsättning till investeringsfonder, vilket företagsbeskattningskommittén väntades framlägga under år 1954.

I sitt betänkande (SOU 1954: 19) föreslog *företagsbeskattningskommittén* som ett komplement till den av kommittén förordade skärpningen av reglerna om avskrivning och varulagervärdering, att en viss begränsad rätt till förlustutjämning skulle tillkomma aktiebolag och därmed i beskattningshänseende jämställda juridiska personer. I reservation till kommitténs betänkande föreslog två reservanter, att rätten till förlustutjämning skulle utsträckas till fysiska personer, som bedrev rörelse.

Kommitténs förslag till ändrade regler för företagsbeskattningen anmälades för 1955 års riksdag i proposition nr 100. Departementschefen uttalade därvid i fråga om kommitténs förslag om rätt till förlustutjämning, att så starka invändningar kunde riktas mot kommitténs förslag i detta hänseende, att han inte anså sig kunna förordas att detsamma lades till grund för lagstiftning.

I anledning av propositionen väcktes ett flertal motioner med yrkande dels om införande av eller utredning om rätt till förlustutjämning för rörelseidkare och jordbrukare med bokföringsmässig inkomstredovisning och dels om utredning rörande införande av öppen resultatutjämning vid beräkning av inkomst av rörelse och av jordbruksfastighet.

I sitt betänkande nr 45 anförde 1955 års bevillningsutskott bl. a. följande.

Ett genomförande av det i nu förevarande proposition framlagda förslaget till ändrade bestämmelser rörande möjlighet att vidtaga vinstreglerande dispositioner kan inte anses medföra att frågan om förlustutjämning principiellt kommit i annat läge än tidigare. På vissa områden kommer bestämmelserna att medföra en relativt försiktig åtstramning i möjligheterna till sådana dispositioner och på andra en uppmjukning av gällande bestämmelser. Alltjämt skulle kvarstå betydande möjligheter till förtäckt

resultatutjämning. Å andra sidan har de ifrågavarande möjligheterna sin givna begränsning och de är beroende av särskilda förutsättningar. Härigenom föreligger en principiellt otillfredsställande bristande jämlikhet i beskattningshänseende mellan å ena sidan sådan skattskyldig, för vilken faktiska förutsättningar för dold resultatutjämning föreligger, och å andra sidan sådan skattskyldig, beträffande vilken detta inte är fallet.

Det sagda visar enligt utskottets mening, att skäl kan föreligga för ett övervägande av möjligheterna att införa regler om öppen resultatutjämning. Utskottet är emellertid inte berett att tillstyrka att kommitténs förslag eller i förevarande motioner än längre gående förslag lägges till grund för omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet. Utskottet ansluter sig till departementschefens mening att redan införandet av en sådan begränsad rätt till förlustutjämning, som företagsbeskattningskommittén föreslagit, måste föregås av en ingående särskild utredning av de komplicerade och svårlösta problem som uppstår sig. I än högre grad gäller detta spörsmålet om en rätt till förlustutjämning för enskilda personer.

Den omständigheten att propositionen avvisat kommitténs förslag till förlustutjämning och att utskottet nu ej kan förorda omedelbara lagstiftningsåtgärder bör alltså enligt utskottets mening inte uppfattas såsom något principiellt ställningstagande mot en förlustutjämning. Utskottet anser i likhet med 1954 års bevillningsutskott att frågan är av den vikt, att en allsidig prövning bör komma till stånd. Därvid bör det material och de synpunkter som nu förts fram till diskussion kunna utgöra en värdefull utgångspunkt för fortsatta överväganden.

I vissa motioner har hemställts om utredning rörande rätt till öppen resultatutjämning. Även om utskottet kan finna skäl som från rent principiella synpunkter talar för att möjligheterna till sådan utjämning övervägdes, synes det dock utskottet vara ofrånkomligt att betrakta önskemålet härom som en fråga på längre sikt. Det torde nämligen inte vara möjligt att — såsom yrkats i de förevarande motionerna — begränsa en sådan rätt till utjämning till vissa förvärvskällor. Ett bifall till motionsyrkandena härutinnan skulle med andra ord aktualisera frågan om en resultatutjämning för alla skattskyldiga; en fråga som måhända i vissa hänseenden förutsätter en omprövning av hela vårt skattesystem. Med hänsyn härtill och då de mest trängande spörsmålen beträffande den progressiva beskattningens verkningar som förut framhållits får anses lösta, har utskottet den uppfattningen att en utredning i första hand bör avse de nu mera aktuella spörsmålen, nämligen frågan om förlustutjämning. Vid sitt ställningstagande har utskottet även ansett det vara naturligt att från synpunkten att inom näraliggande tid nå fram till praktiska resultat på förevarande område inrikta sig på angivna mera begränsade fråga.

Med utskottets förut tillkännagivna uppfattning får visserligen riksdagens tidigare i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalade begäran om en prövning av frågan om förlustutjämning inte anses förfallen av den anledningen att företagsbeskattningskommitténs förslag i ämnet ej ansetts kunna läggas till grund för lagstiftning. Då emellertid angivna inställning torde böra komma till uttryck och avsevärd tid förflutit sedan berörda framställning gjordes, vill utskottet förorda en förnyad skrivelse med begäran om utredning snarast möjligt rörande frågan om införande av rätt till förlustutjämning.

I enlighet härmed avstyrker utskottet de motioner, vari yrkats omedelbart införande av rätt till förlustutjämning eller utredning rörande frågan om resultatutjämning i vidare mån än som framgår av det anförda.

I enlighet med vad utskottet hemställt beslöt riksdagen avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning rörande frågan om rätt till förlustutjämning.

Vid 1955 års riksdags höstsession anförde *chefen för finansdepartementet* i sitt svar på en i ämnet framställd interpellation bl. a., att frågan om förlust- och resultatutjämning skulle bli föremål för utredning, när detta med hänsyn till tillgång på arbetskraft, som inte behövdes för mer brådskande utredningsuppgifter, bleve möjligt.

Av innehållet i de *förevarande motionerna* må här återgivas följande.

I de likalydande *motionerna* I : 291 och II : 239 har motionärerna uttalat, att de anslöte sig till vad reservanterna i företagsbeskattningskommittén föreslagit i fråga om rätten till förlustutjämning. Bland de fysiska personer, för vilka rätt till förlustutjämning skulle gälla, borde emellertid även ingå sådana, som redovisade inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder. Särskilt det förhållandet att 1955 års höstriksdag fattat principbeslut om ett nytt prissättningssystem för jordbruket, innebärande bl. a. att jordbrukarna i fortsättningen i huvudsak skulle å ena sidan bära riskerna för ett dåligt skördeutfall men å andra sidan kunna få tillgodogöra sig vinsterna på grund av en särskilt god skörd, gjorde det angeläget att möjligheter till åtminstone en förlustutjämning tillskapades. De skäl som anförts för en förlustutjämning beträffande jordbrukare med taxering enligt bokföringsmässiga grunder gällde också beträffande övriga jordbrukare. Uppenbarligen kunde det emellertid finnas anledning att för dessa tillskapa en annan form av resultatutjämning än för de bokföringspliktiga, vilkas räkenskaper automatiskt möjliggjorde den nödiga kontrollen. En rättighet liknande skogsägares rätt att avsätta viss del av skogsinkomst å så kallat skogskonto kunde t. ex. övervägas. Olika meningar kunde råda om hur ett sådant system borde utformas i dess detaljer. Det vore också tänkbart att någon annan väg kunde erbjuda större fördelar. Med hänsyn härtill förordade motionärerna, att en utredning igångsattes med uppdrag att framlägga förslag till en lösning av frågan om förlustutjämning i så god tid, att frågan kunde föreläggas 1957 års riksdag. Även frågan om rätt till öppen resultatutjämning borde göras till föremål för utredning och därvid omfatta samtliga skattskyldiga som dreve rörelse eller jordbruk. Frågorna borde lämpligen lösas i ett sammanhang.

I de likalydande *motionerna* I : 293 och II : 224 har anförts bl. a. följande. Genom lagstiftningen om skogskonto och om ackumulerad inkomst hade statsmakterna givit en särbehandling i skattehänseende åt vissa av de mest iögonfallande arterna av inkomsttoppar. Av samma kvantitativa betydelse som inkomsttopparna vore deras motsats: underskotten. De synpunkter som kunde läggas på utjämning av skogsinkomster kunde med ännu större skäl anföras i fråga om utjämning av förluster vid den pro-

gressiva beskattningen. Men även i fråga om företag, vilka beskattades efter en proportionell skala, medförde avsaknaden av regler för förskjutning av förluster en högre beskattning än som vore motiverad. De nuvarande skatte-reglerna beredde särskilda svårigheter för nystartade företag, eftersom de första åren av ett företags verksamhetstid ofta bleve förlustbringande. Detta innebure en avgift på nyföretagande. Situationen kunde dock många gånger bli lika allvarlig för redan existerande företag. Om ett företag t. ex. på grund av konkurrens hade förlust under ett eller flera år, finge företaget genom den fulla beskattningen av efterföljande vinster betala en högre sammanlagd skatt än som svarade mot nettoresultatet. De anförda synpunkterna vore belysande för de mest uppenbara konsekvenserna av en brist på förlustutjämningsmöjligheter. Synpunkterna gällde också avsaknaden av möjlighet till öppen resultatutjämnung. I fråga om rätt till förlustutjämnung vore det enligt motionärernas mening möjligt att genomföra omedelbara, praktiska åtgärder, då frågan nyligen utretts och förslag till författning förelåge. Frågan om möjlighet till öppen resultatutjämnung vid taxering av inkomst av rörelse och jordbruk föresloges bli föremål för särskild utredning. Härvid borde undersökas möjligheterna att införa rätt till resultatutjämnung även för sådana jordbruk som taxerades efter den s. k. kontantprincipen.

Till stöd för yrkandet i de likalydande motionerna I: 300 och II: 222 har bl. a. framhållits, att rätt till resultatutjämnung i princip borde gälla för hela näringslivet. För vissa delar av detsamma vore dock en sådan reform särskilt angelägen och brådskande. Inom jordbruket måste man alltid räkna med mycket varierande skördeutfall och därmed ojämnheter i inkomsterna. Detta förhållande accentuerades med det nya prissättnings-system för jordbruket, som skulle tillämpas fr. o. m. nästa produktionsår. För jordbrukets binärningar, trädgårdsodlingen och fisket, talade också starka skäl för att rätt till resultatutjämnung snarast möjligt infördes. Här liksom i jordbruket gällde, att inkomsterna till följd av väderlekens inverkan och andra faktorer, över vilka företagen icke kunde råda, i hög grad varierade mellan olika år. Rätt till resultatutjämnung skulle för jordbruket och dess binärningar även möjliggöra bättre planmässighet i investeringsverksamheten. Sådana investeringar, för vilka skatteprogressionen spelade den avgörande rollen och vilka icke vore motiverade ur rationella driftsynpunkter, skulle därigenom i det stora hela kunna undvikas. Det borde också understrykas, att den ökade jämnheter i beskattningen, som skulle följa av en resultatutjämnung, skulle ge kommunerna ett stabilare skatteunderlag. Det syntes motionärerna synnerligen angeläget, att ett förslag om resultatutjämnung för jordbruket och dess binärningars vidkommande kunde föreläggas senast 1957 års riksdag. Rätt till resultatutjämnung borde kombineras med en skördeskadeförsäkring, och frågorna kunde lösas samtidigt. Därest så befundes lämpligare, borde dock resultatutjämningsfrågan kunna prövas på annat sätt och i ett större sammanhang för hela näringslivet.

Utskottet. Den svenska skattelagstiftningen bygger i stort sett på den principen att vad som för ett visst beskattningsår göres till föremål för beskattning är under året influtna intäkter efter avdrag för på samma tid belöpande omkostnader. Gällande bestämmelser medger i enlighet härmed icke rätt att vid inkomsttaxeringen avdraga skattemässigt redovisat underskott, som uppkommit under annat beskattningsår än det taxeringen avser. Ej heller medger reglerna återbäring av tidigare erlagd skatt av den anledningen att verksamheten ett följande år gått med förlust. Någon allmän rätt att utjämna vinster under olika beskattningsår mot varandra förefinnes inte. Genom lagstiftningen om insättning av medel å skogskonto samt om särskild skatteberäkning för s. k. ackumulerad inkomst har emellertid för särskilda fall möjlighet skapats att vid onormalt höga vinster undanröja de huvudsakliga olägenheterna av beskattningens progressivitet. Även andra avsteg från den nyssnämnda principen om beskattningsårets slutenhet har emellertid gjorts. Rörelseidkare och i någon mån även jordbrukare kan nämligen genom att vidta s. k. vinstreglerande dispositioner i viss utsträckning utjämna vinster och förluster. Bestämmelserna om avskrivning, varulagervärdering, avsättning till pensions- och personalstiftelser samt till investeringsfonder möjliggör således en viss resultatutjämning mellan olika beskattningsår.

De i förevarande betänkande upptagna motionsyrkandena syftar till införande av rätt till förlustutjämning samt till utredning av möjligheterna att medge öppen resultatutjämning vid beskattningen. Sålunda yrkas i de inbördes likalydande motionerna I: 291 och II: 239 samt I: 293 och II: 224 rätt till förlustutjämning vid taxeringen till statlig inkomstskatt för aktiebolag och ekonomiska föreningar m. fl. juridiska personer, oavsett i vilken förvärvskälla förlusten uppkommit, samt för fysiska personer såvitt avser förlust i jordbruk, varav inkomsten deklarerar enligt bokföringsmässiga grunder, eller i rörelse. I de likalydande motionerna I: 291 och II: 239 yrkas vidare skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till 1957 års riksdag till bestämmelser om rätt till förlustutjämning vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt den s. k. kontantprincipen. I fråga om resultatutjämning yrkas i samtliga nu förevarande motioner att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att frågan om införande av öppen resultatutjämning vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet och rörelse göres till föremål för utredning. I de inbördes likalydande motionerna I: 291 och II: 239 samt I: 300 och II: 222 hemställs härjämte om förslag i ämnet senast till 1957 års riksdag.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen behandlades nu ifrågasvarande spörsmål av 1955 års riksdag i samband med antagandet av ändrade bestämmelser på företagsbeskattningens område. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 45 uttalade nämnda års bevillningsutskott bl. a. att ett genomförande av de nya bestämmelserna rörande företagsbeskattningen inte kunde anses medföra att frågan om förlustutjämning principiellt kommit i annat läge än tidigare. På vissa områden komme be-

stämmelserna att medföra en relativt försiktig åtstramning i möjligheterna till sådana dispositioner och på andra en uppmjukning av gällande bestämmelser. Alltjämt skulle kvarstå betydande möjligheter till förtäckt resultatutjämning. Å andra sidan hade de ifrågavarande möjligheterna sin givna begränsning och de vore beroende av särskilda förutsättningar. Härigenom föreläge en principiellt otillfredsställande bristande jämlikhet i beskattningshänseende mellan å ena sidan sådan skattskyldig, för vilken faktiska förutsättningar för dold resultatutjämning föreläge, och å andra sidan sådan skattskyldig, beträffande vilken detta inte vore fallet. Vad särskilt anginge frågan om rätt till förlustutjämning uttalade 1955 års bevillningsutskott vidare i anledning av motionsvis gjorda framställningar om införande av sådan rätt i samma utsträckning som förordats i nu förevarande motioner, att redan införandet av en till juridiska personer begränsad rätt till förlustutjämning vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet och rörelse måste föregås av en ingående särskild utredning av de komplicerade och svårlösta problem som uppställdes sig. I än högre grad ansåg utskottet detta gälla om en rätt till förlustutjämning för enskilda personer. Utskottet framhöll emellertid att utskottet med det sagda icke gjort något principiellt ställningstagande mot en förlustutjämning, utan ansåg utskottet att en allsidig prövning av frågan borde komma till stånd. Utskottet förordade därför skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning snarast möjligt i ämnet.

Vad 1955 års bevillningsutskott uttalat i föreliggande fråga anser utskottet alltjämt äga giltighet. Utskottet kan alltså inte biträda de i de likalydande motionerna I: 291 och II: 239 samt de likalydande motionerna I: 293 och II: 224 framförda yrkandena om omedelbara lagstiftningsåtgärder i syfte att genomföra rätt till förlustutjämning i vissa hänseenden. Utskottet anser däremot i likhet med 1955 års bevillningsutskott att frågan bör göras till föremål för en förutsättningslös utredning. Då föregående års riksdag avlåtit skrivelse till Kungl. Maj:t med detta innehåll anser utskottet anledning icke föreligga att nu på nytt förorda sådan skrivelse.

I fråga om förlustutjämning har i motionerna I: 291 och II: 239 även yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag till 1957 års riksdag rörande permanenta regler för förlustutjämning vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt den s. k. kontantprincipen. Då föregående års riksdagsskrivelse i frågan inte begränsats till förlustutjämning beträffande visst eller vissa inkomstslag, förutsätter utskottet att den utredning, som med anledning av skrivelsen kommer att ske, även skall omfatta sådan inkomst av jordbruksfastighet som redovisas enligt kontantprincipen. Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat motionerna I: 291 och II: 239 jämväl i förevarande del.

Såsom förut antytts hade föregående års riksdag även att taga ställning till motionsvis framställda yrkanden om utredning rörande rätt till öppen resultatutjämning. Yrkandena avvisades av 1955 års bevillningsutskott i dess ovannämnda betänkande nr 45. Utskottet framförde därvid den me-

ningen att det visserligen kunde finnas skäl som från rent principiella synpunkter talade för att möjligheterna till sådan utjämning övervägdes men att önskemålet härom måste betraktas som en fråga på längre sikt. Då en rätt till resultatutjämning enligt utskottets mening icke borde begränsas till vissa förvärvskällor, skulle ett bifall till motionsyrkandena härutinnan aktualisera frågan om resultatutjämning för alla skattskyldiga; en fråga som måhända i vissa hänseenden förutsatte en omprövning av hela vårt skattesystem. Med hänsyn härtill och då de mest trängande spörsmålen beträffande den progressiva beskattningens verkningar finge anses lösta, hade utskottet den uppfattningen att en utredning borde avse det mera aktuella spörsmålet, nämligen frågan om förlustutjämning.

Även enligt utskottets mening vore det i och för sig önskvärt att möjligheter föreläge till en öppen resultatutjämning. Att åstadkomma en tillfredsställande lösning av detta spörsmål fordrar emellertid överväganden av ytterst komplicerad natur. Redan en lösning av den mera begränsade frågan om införande av rätt till förlustutjämning torde erbjuda icke obetydliga svårigheter. För att så snart som möjligt nå praktiska resultat på förevarande område är det enligt utskottets mening lämpligt att i första hand inrikta sig på att lösa frågan om förlustutjämning. Utskottet finner därför motionsyrkandena om utredning rörande en öppen resultatutjämning ej böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 291 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 239 av herr Hjalmarson m. fl. om vidgade möjligheter till s. k. resultatutjämning vid beskattningen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

2) att de likalydande motionerna I: 293 av herr Ohlön m. fl. och II: 224 av herr Ohlin m. fl. om vissa lättnader i beskattningen, i vad motionerna behandlas i detta betänkande, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; även som

3) att de likalydande motionerna I: 300 av herr Sigfrid Larsson m. fl. samt II: 222 av herrar Hansson i Önnarp och Hansson i Skegrie om införande av öppen resultatutjämning vid taxering till skatt för inkomst av jordbruksfastighet och rörelse, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 april 1956

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Eriksson, Söderquist, Velander, Niklasson, Werner och Oscar Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Kristensson i Osby, Sjölin, Brandt, Viggelsbo, Kollberg, Kärrlander, Henriksson, Edström, Asp och Andersson i Essvik.

Reservation

av herrar *Kristensson i Osby, Spetz, Söderquist, Velander, Sjölin, Kollberg* och *Edström*, som ansett att utskottet bort hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 291 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 239 av herr Hjalmarson m. fl. samt de likalydande motionerna I: 293 av herr Ohlon m. fl. och II: 224 av herr Ohlin m. fl., sistnämnda motioner i vad de behandlas i detta betänkande,

a) antaga följande

Förslag

till

förordning om rätt till förlustutjämning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Finnes vid taxering av aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbank, att viss förvärvskälla visar underskott och kan avdrag för detta underskott ej göras från inkomster av andra förvärvskällor, må avdrag i stället verkställas vid senare taxering till statlig inkomstskatt i enlighet med vad i denna förordning sägs.

Vad sålunda är stadgat skall ock gälla, då vid taxering av fysisk person, som i 4 § avses, sådant underskott finnes föreligga som i samma författningsrum angives.

2 §.

Avdrag för underskott som i 1 § sägs må åtnjutas med belopp, varmed summan av de enligt förordningen om statlig inkomstskatt för visst beskattningsår fastställda avdragen för underskott å skattskyldigs olika förvärvskällor överstiger sammanlagda beloppet av de enligt nämnda förordning för samma beskattningsår beräknade inkomsterna av olika förvärvskällor.

Det åligger beskattningsnämnd som har att pröva den skattskyldiges taxering till statlig inkomstskatt att på av honom framställt yrkande fastställa det belopp, som enligt ovan må utnyttjas för förlustutjämning (förlustavdrag). Därvid skall beaktas att, såvitt angår fysiska personer, allenast underskott å förvärvskälla som omförmåles i 4 § må på dylikt sätt utnyttjas.

3 §.

I 1 § första stycket avsedd skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, äger utnyttja detta avdrag sist vid taxering avseende tionde beskattningsåret efter det beskattningsår, för vilket avdraget fastställdes. Hinder möter ej för sådan skattskyldig att fördela förlustavdraget på två eller flera beskattningsår inom nyss angiven tidsperiod.

Förlustavdrag skall för skattskyldig, som avses i 1 § första stycket, göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor sedan i förekommande fall enligt 4 § förordningen om statlig inkomstskatt medgivna avdrag verkställts.

Har förlustavdrag enligt 2 § fastställts för aktiebolag eller ekonomisk förening, däri aktierna eller andelarna till huvudsaklig del ägdes eller på därmed jämförligt sätt innehades — direkt eller genom förmedling av juridisk person — av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer, må förlustavdraget ej utnyttjas under beskattningsår, varunder aktierna eller andelarna till huvudsaklig del innehafts av andra delägare, därest förändringarna i innehavet icke väsentligen skett på grund av arv eller testamente. Om skattskyldig, som genom eget eller anhörigs innehav av aktier eller andelar i bolag eller förening har ett avgörande inflytande i bolaget eller föreningen, tillgodofört sig lön eller annan förmån av bolaget eller föreningen till sådant belopp, att förlust uppkommit eller ökats, må ock avdrag enligt denna förordning för sådan förlust vägras eller jämkas enligt vad som skäligen finnes.

4 §.

Fysisk person må för förlustutjämning utnyttja förlust å sådan av honom bedriven rörelse, som omförmåles i 27 § kommunalskattelagen, under förutsättning att han såväl under det beskattningsår, då förlusten uppstått, och det beskattningsår, för vilket avdrag för denna förlust enligt vad i 5 § sägs av honom utnyttjas, som under samtliga mellanliggande beskattningsår jämlikt bokföringslagen den 31 maj 1929 varit skyldig föra däri föreskrivna handelsböcker, avseende den rörelse vari förlusten uppstått, samt att han på nöjaktigt sätt fullgjort denna skyldighet. Jämväl fysisk person, vilken under tid som ovan nämnts tillförlitligen redovisat inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, må för sådant ändamål utnyttja honom åsamkad förlust å jordbruksfastigheten.

Oavsett huruvida sådan bokföringsskyldighet som ovan sagts ålegat skattskyldig, vilken i egenskap av delägare i handelsbolag eller kommanditbolag på grund av underskott å bolagets verksamhet åsamkats förlust, må sådan förlust av honom utnyttjas för förlustutjämning under förutsättning, att han under tid, som i första stycket i fråga om bokföringsskyldighet föreskrives, oavbrutet varit delägare i bolaget samt att detta under samma tid nöjaktigt fullgjort sin bokföringsskyldighet.

5 §.

Fysisk person äger utnyttja förlustavdrag vid taxering för det beskattningsår, som infaller närmast efter det, varunder förlusten uppstått och varunder han enligt avlämnad allmän självdeklaration åtnjutit inkomst till sådant belopp, att förlustavdraget i enlighet med vad nedan sägs till någon del kan utnyttjas. I den mån avdraget ej enligt de i deklarationen lämnade uppgifterna vid nämnda taxering kunnat utnyttjas, må det tillgodoföras den skattskyldige vid närmast därpå följande taxeringar, intill dess förlusten blivit i sin helhet utnyttjad. Har förlust uppstått under mer än ett beskattningsår, skall tidigare uppkommen förlust utnyttjas före senare förlust. Förlustavdraget må dock i intet fall göras senare än vid den taxering,

som avser tionde beskattningsåret efter det, för vilket avdraget fastställdes.

Förlustavdrag skall, såvitt angår fysisk person, anses utnyttjat i den mån avdrag kunnat ske från det belopp som enligt självdeklarationen skulle ha utgjort till statlig inkomstskatt taxerad inkomst.

För fysisk person skall förlustavdraget göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges vid taxeringen fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskat med avdrag som må hava medgivits jämlikt 4 § förordningen om statlig inkomstskatt. Återstoden utgör för sådan skattskyldig *taxerad inkomst* och skall på sätt i 5 § samma förordning sägs utföras i fulla tiotal kronor.

Avlider skattskyldig, för vilken förlustavdrag fastställts, må för det beskattningsår, då dödsfallet inträffade, samt för de två närmast därefter infallande beskattningsåren förlustavdrag eller del därav, som den avlidne icke kunnat utnyttja, under iakttagande av bestämmelserna i denna förordning i stället utnyttjas av dödsboet.

6 §.

Yrkande som i 2 § andra stycket sägs skall framställas i den skattskyldiges till ledning för taxering för det beskattningsår, till vilket underskottet hänför sig, avgivna deklaration eller vid denna fogad handling, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

Innefattar beslut av prövningsnämnden eller utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten sådan ändring av inkomstberäkningen för skattskyldig att förlustavdrag må beräknas eller att redan fastställt sådant bör till beloppet ändras, äger den skattskyldige att inom sex månader från det han av beslutet eller utslaget erhöll del hos prövningsnämnden framställa härav föränlett yrkande. Rätt som nu sagts tillkommer jämväl taxeringsintendenten, dock att den tid, inom vilken yrkande skall framställas, i sist angivet fall skall räknas från det beslutet eller utslaget i fråga meddelades.

7 §.

Skattskyldig, som vid taxering för visst beskattningsår önskar helt eller delvis utnyttja fastställt förlustavdrag, har att i självdeklarationen för beskattningsåret härom framställa yrkande, dock att sådant yrkande även må väckas hos prövningsnämnden senast den 31 juli under taxeringsåret.

8 §.

Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning för fastställande av förlustavdrag, lämnat oriktigt meddelande och har därav föränletts att förlustavdraget fastställts till för högt belopp, må sist vid taxering för det femte beskattningsåret efter det för vilket avdraget fastställdes detta bestämmas till sitt rätta belopp. Har det till för högt belopp fastställda förlustavdraget utnyttjats vid taxering, må rättelse i denna taxering ske genom eftertaxering som skall hava verkställts sist vid taxeringen för det femte beskattningsåret efter det för vilket förlustavdraget fastställdes.

9 §.

Det åligger taxeringsnämnd, som prövat framställt yrkande om fastställande av förlustavdrag, att härom göra anteckning i nämndens protokoll och om sitt beslut lämna den skattskyldige underrättelse på sätt och inom tid som i 90 § 2 mom. taxeringsförordningen sägs. Har taxeringsnämnd medgivit skattskyldig rätt att utnyttja förlustavdrag, skall anteckning härom verkställas i protokollet.

10 §.

Beträffande klagan över beslut av beskattningsnämnd eller utslag av kammarrätten i fråga rörande fastställande av förlustavdrag eller utnyttjande av sådant avdrag skall vad i taxeringsförelördningen sägs angående fullföljd av talan äga motsvarande tillämpning.

Även vad i övrigt i nämnda förelördning stadgas skall i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet.

11 §.

Med ledning av taxeringsnämndens protokoll samt beslut av prövningsnämnden och utslag av Kungl. Maj:t och kammarrätten skola hos länsstyrelsen föras anteckningar över skattskyldiga för vilka förlustavdrag fastställts, därvid tillika skall antecknas när sådant avdrag utnyttjats vid taxeringen.

12 §.

För tillämpningen av denna förelördning erforderliga förelöskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förelördning träder i kraft den 1 januari 1957.

b) antaga följande

Förslag

till

förelördning om ändring av förelördningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt (nr 576)

Häri genom förelördnas, att 5 § förelördningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

5 §.

Sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, minskat i förekommande fall med avdrag som i 4 § omförelömas samt med förlustavdrag enligt förelördningen om rätt till förlustutjämnning i vissa fall vid taxering till statlig inkomstskatt, utgör *taxerad inkomst*, vilken utföres i fulla tiotal kronor, så att överskjutande belopp som ej uppgår till fullt tiotal kronor bortfaller.

Denna förelördning träder i kraft den 1 januari 1957.

2) att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I: 291 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 239 av herr Hjalmarson m. fl., de likalydande motionerna I: 293 av herr Ohlon m. fl. och II: 224 av herr Ohlin m. fl., sistnämnda motioner i vad de behandlas i detta betänkande, ävensom de likalydande motionerna I: 300 av herr Sigfrid Larsson m. fl. samt II: 222 av herrar Hansson i Önnarp och Hansson i Skegrie, besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning om permanenta regler för s. k. öppen resultatutjämnning vid beräkning av inkomst av rörelse och inkomst av jordbruksfastighet.